

Het effect van obesitas tijdens de zwangerschap op de antropometrie van het kind drie tot zes jaar later

Karolien Lagrin

Master in de Verpleeg- en Vroedkunde

Overgewicht en obesitas

- Wereldwijd gezondheidsprobleem
- Diagnose door Body Mass Index
  - Overgewicht: 25-29,9 kg/m²
  - Obesitas: ≥ 30 kg/m²
- Diagnose bij kinderen?

International Obesity Task Force (IOTF)

Age (years)	Boys						Girls					
	BMI 16*	BMI 17*	BMI 18.5*	BMI 25*	BMI 30*	BMI 35*	BMI 16*	BMI 17*	BMI 18.5*	BMI 25*	BMI 30*	BMI 35*
2.0	13.60	14.29	15.24	18.36	19.99	21.20	13.40	14.05	14.96	18.09	19.81	21.13
3.0	13.30	13.94	14.83	17.85	19.50	20.75	13.11	13.73	14.60	17.64	19.38	20.74
4.0	13.04	13.65	14.51	17.52	19.23	20.56	12.85	13.45	14.30	17.36	19.16	20.62
5.0	12.80	13.40	14.26	17.39	19.27	20.79	12.59	13.18	14.04	17.23	19.20	20.85
6.0	12.54	13.16	14.06	17.52	19.76	21.69	12.34	12.96	13.85	17.33	19.62	21.61

Incidentie maternale obesitas

- Westerse wereld: 30%
- België: 10,2%
- Vlaanderen: 11,4%

Risico's van obesitas bij de moeder

- Prenataal
- Peripartaal
- Postnataal

Gestational Weight Gain

- Definitie
- IOM guidelines

Category	BMI (kg/m ²)	Total weight gain (kg)
Underweight	< 18.5	12.5–18.0
Normal	18.5–24.9	11.5–16.0
Overweight	25.0–29.9	7.0–11.5
Obese	> 30.0	5.0–9.0

Het effect van obesitas tijdens de zwangerschap op de antropometrie van het kind drie tot zes jaar later

Karolien Lagrin (vroedvrouw, MSc)

Annick Bogaerts (vroedvrouw, PhD, promotor Universiteit in Antwerpen)

Onderzoeksvraag

“Wat is het effect van obesitas tijdens de zwangerschap op de antropometrie van het kind 3-6 jaar later?”

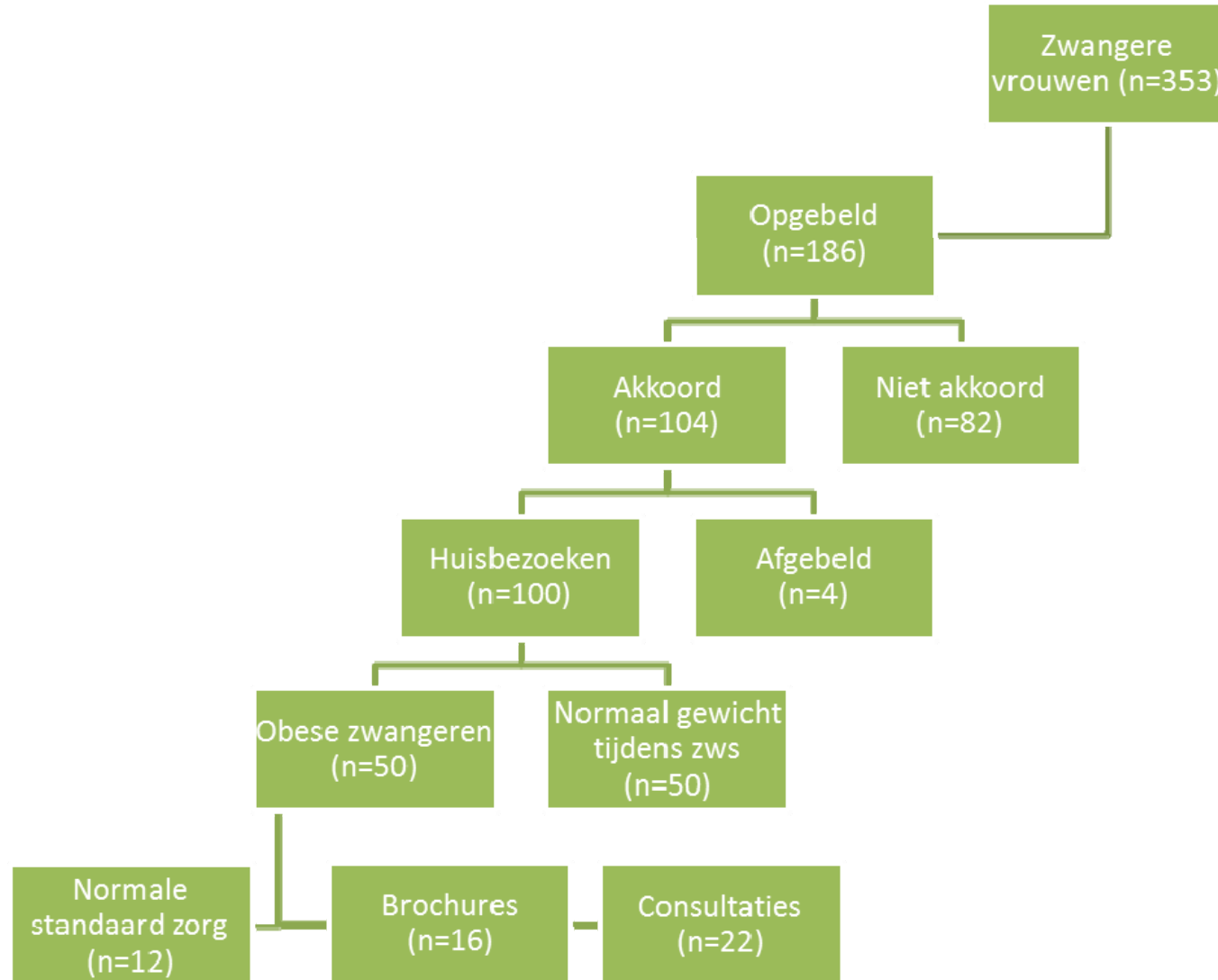

Methode

Opzet onderzoek

- Epidemiologische follow-up van onderzoek Bogaerts et al. (2012)
- Inclusie
  - Tussen 2008-2011
  - Drie regionale ziekenhuizen uit Limburg
  - Onderzoeksgroepen

Selectie deelnemers

Dataverzameling

- Tussen 26 januari en 28 maart 2015
- 100 huisbezoeken
  - Moeder
  - Kind

Dataverzameling

- **Body Mass Index = kg/m²**
  - Gewicht
  - Lengte

Dataverzameling

- **Waist to Hip Ratio (WHR)**
- **Waist to Height Ratio (WtHR)**
- **Buikomtrek**

Dataverzameling

- **Huidplooimetingen**

→ Harpenden® Skinfold Cap meter

- 4 plaatsen
- Elke meeting drie keer

Dataverzameling

M. Triceps

M. Biceps

Dataverzameling

Subscapulair

Supra-iliacaal

Dataverzameling

- **Bloeddruk**
→ OMRON M-10-IT®

Data – analyse

- Microsoft Excel 2010
- SPSS 22
- Significantietesten:
→ P-waarde $< 0,05$

Resultaten

Onderzoekspopulatie

Variabelen	Obese zwangeren (n=50)	Normaal gewicht (n=50)
Gestational Weight Gain (GWG)	12,1 (2-30)	14,9 (2-28)
Aantal uren lichaamsbeweging per week	0,9 (0-4)	1,5 (0-6)
Ooit op dieet geweest	46 (92%)	25 (50%)
Leeftijd kind	4,4 (3-6)	5,3 (4-6)
Aantal jongens	21 (42%)	27 (54%)
Doet aan sport	27 (54%)	43 (86%)

Antropometrische metingen

Variabelen	Obese zwangeren (n=50)	Normaal gewicht (n=50)	P-waarde
BMI (kg/m ²)	16,16	15,41	0,01
WHR (Taille-/Heupomtrek)	0,96	0,94	0,03
WtHR (Tailleomtrek/Lengte)	0,49	0,46	<0,001
M. Triceps (mm)	10,50	9,32	0,03
Subscapulaire huidplooi (mm)	6,21	5,19	0,01

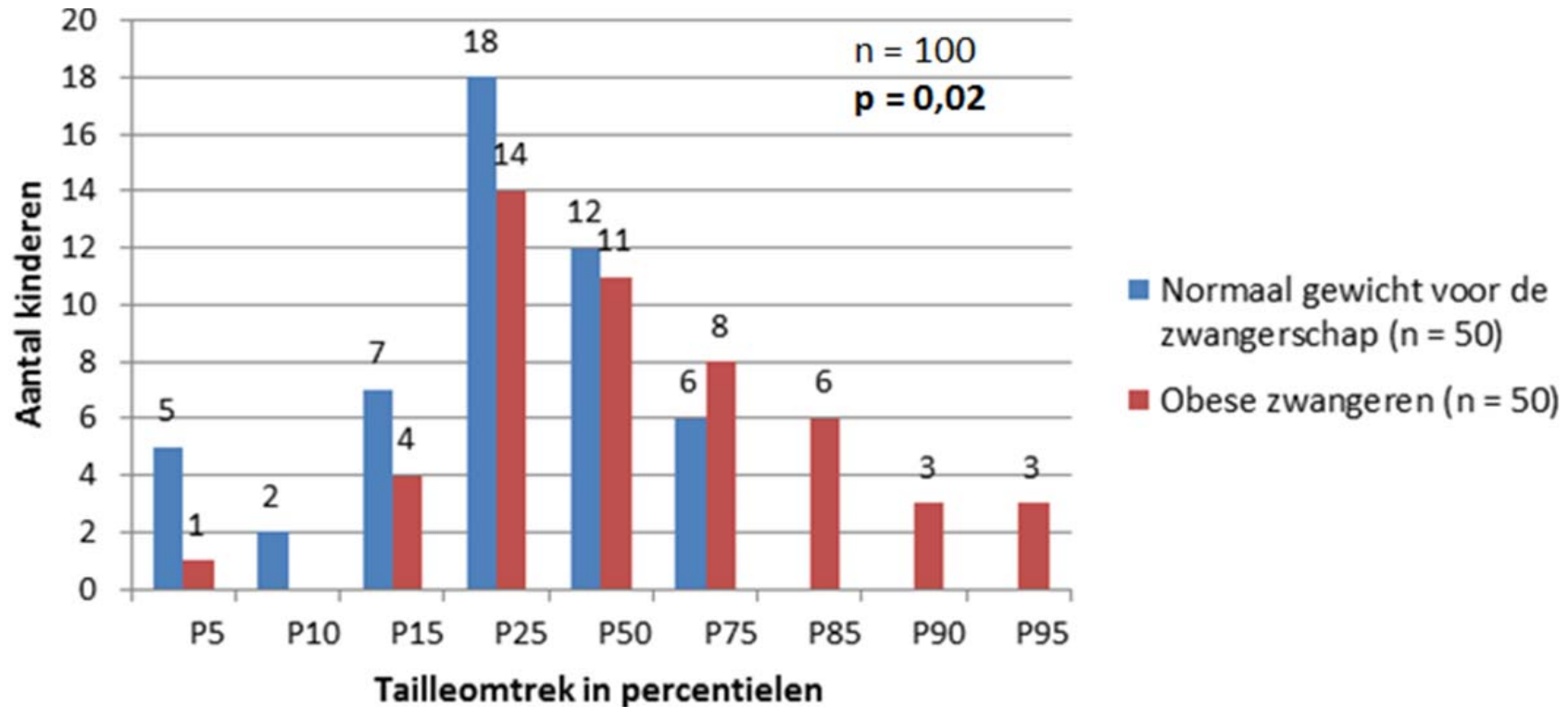
Significantie werd bepaald door de independent t-test

BMI categorieën

Variabelen	Obese zwangeren (n=50)	Normaal gewicht (n=50)
Ondergewicht	9 (18%)	5 (10%)
Normaal gewicht	33 (66%)	42 (84%)
Overgewicht	7 (14%)	3 (6%)
Obesitas	1 (2%)	0 (0%)

Significantie werd bepaald door de chi square ($p = 0,19$)

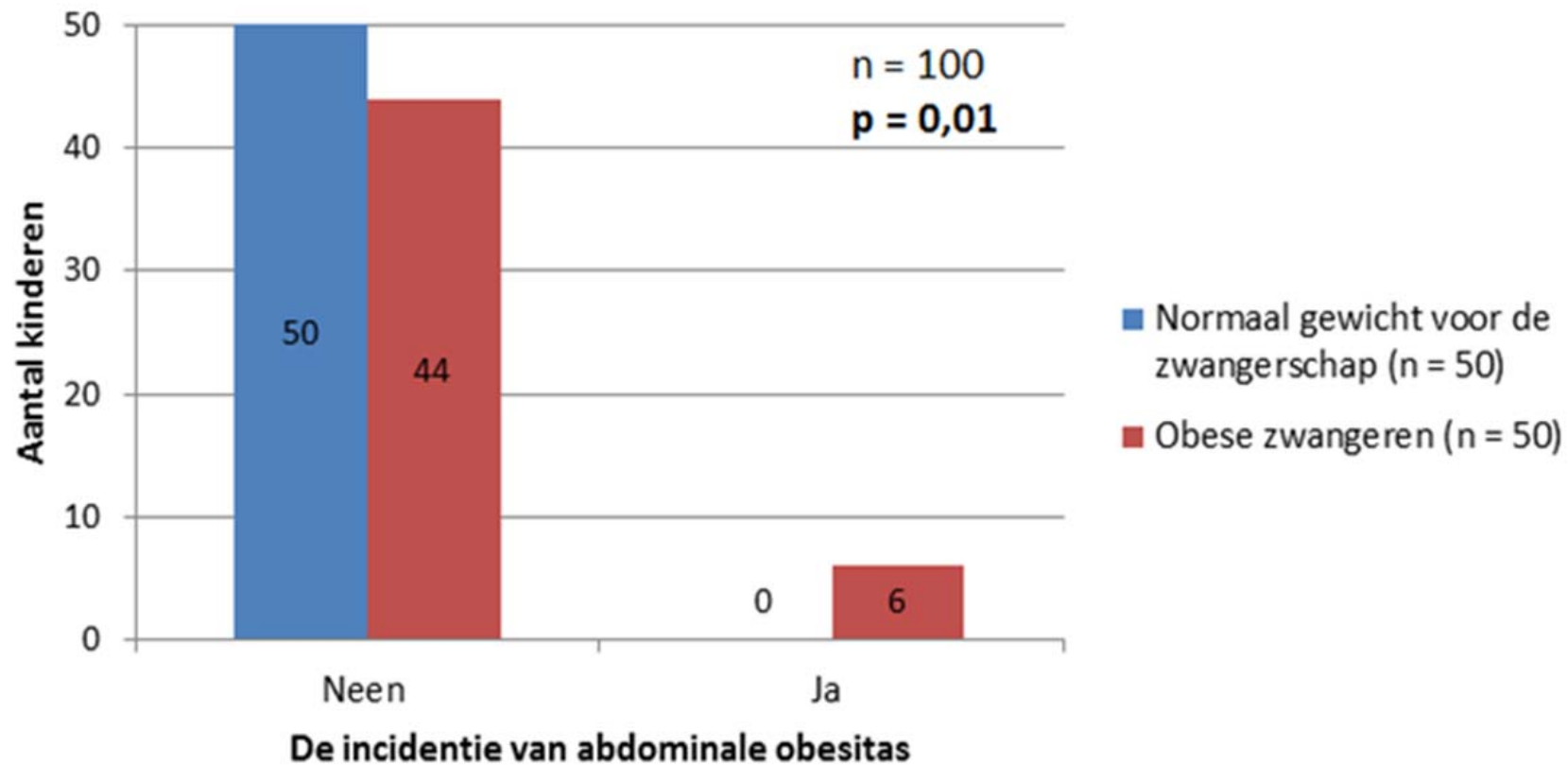
Verband BMI moeder en tailleomtrek kind

De tailleomtrek werd onderverdeeld in percentielen van 5-95 naargelang hun leeftijd en geslacht. Significantie werd bepaald door de χ^2 .

Abdominale obesitas

Inclusie is de tailleomtrek percentiel ≥ 90 .
Significantie werd bepaald door de χ^2 .

Multivariate analyse

Variabelen	B	SE* (B)	Bèta	P-waarde
Obesitas tijdens de zwangerschap	0,966	0,430	0,310	0,03
Gestational Weight Gain (GWG)	0,060	0,028	0,211	0,04

$R^2 = 0,30$, $p < 0,001$
* Standaard Error

Gecontroleerd voor een aantal relevante leefstijlfactoren (moeder en kind)

Discussie

- **Beperkingen**
  - Samenstelling steekproef
  - Lage sample size
  - Metingen door twee onderzoekers

- **Sterke punten**
  - Gevalideerde meetinstrumenten
  - Multivariate analyse - Leefstijlfactoren
  - Weinig missing values

Relevantie voor de praktijk

- Hot topic
  - Obesitasepidemie (2030) hoogst Belgische vrouwen
  - 1/10 heeft te hoog geboortegewicht
- Preconceptionele zorg
  - Start zwangerschap met optimaal BMI
- Antenatale zorg
  - Begeleiding voor de adequate gewichtstoename (IOM)

Antenatale zorg

- Begeleiding voor de adequate gewichtstoename (IOM)
- Volgens BMI categorieën

Category	BMI (kg/m ²)	Total weight gain (kg)
Underweight	< 18.5	12.5–18.0
Normal	18.5–24.9	11.5–16.0
Overweight	25.0–29.9	7.0–11.5
Obese	> 30.0	5.0–9.0

Wat bij gewichtsverlies tijdens zwangerschap?

- SGA: 62% **meer** kans (CI 95% 1,19-2,20)
- Laag geboortegewicht (<2500gr): 68% **meer** kans (CI 95% 1,10-2,57)
- LGA: 36% **minder** kans (CI 95% 0,54-0,76)
- Keizersnede: 27% **minder** kans (CI 95% 0,67-0,80)

- Geen verschil voor andere factoren

(Kapadia et al., 2015)

Wat bij gewichtsverlies tijdens zwangerschap?

- **Gewichtverlies:**
    - 2 keer **meer** kans laag geboortegewicht
    - 1,8 x **meer** kans op SGA
  - **Excessive weight gain**
    - 2x **meer** kans gestationele hypertensie
    - 2x **meer** kans PE
    - 4x **meer** kans macrosomie
    - Gemiddelde **vermindering** van 0,09 bij Apgar score op 5 min
    - 1,4 x **meer** kans op een keizersnede
- (Bauer et al., 2016)

Conclusie

- Een positief effect op de antropometrie (BMI)
- Een hogere BMI, WHR, WtHR, huidplooi aan de M. Triceps en subscapulair bij kinderen drie to zes jaar later

In samenwerking met ...

- Universiteit van Antwerpen (UA)
  - Promotor: Prof. Annick Bogaerts
  - Co-promotor: Prof. Tinne Dilles
  - Prof. Bart Van Rompaey
  - Collega Masterstudent: Tinne Nuyts
- Extern:
  - Dr. Galjaard – Prof Devlieger (KUL)
  - Prof Dr. Massa (Uhasselt)